

ACC. N:R M. 15833: 1-4.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Ingegärd Gustafson, Tärvelsås*
Härad: *Kinnared* Berättare: *Kristina Svensson* "
Socken: *Tärvelsås* Berättarens yrke:
Uppteckningsår: *1935* Född år *1851* i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Fölseder. s. 1-4.

Skriv endast på denna sida.

Gamla julseder i min hemtrakt.

Tirandet av Lucia, som ju nu är så smälant
att säga upptakten till julen, tror jag in-
te har förekommit så allmänt här i min
hemtrakt. Minstons att döma av vad jag
tror berättas av äldre nu levande personer.
Tänknis och

Men så tog man julfirandet så myg-
ket grundligare. Efter att ha slutfört jul-
stöket, som väsentligen liknade de annu
vanliga julförberedelserna på landsbygden,
gav man sig iväg åt stugan för att lugna
gravis. Harkat gravis ströddes sedan på gol-
ven både ute i ladugården, varifrån det av-
lägsnades annandagen, och inne i stugan.
I stugan skulle under tiden jul-
sugar alltid finnas friskt, nyharkat gravis på gol-

vet. På väggarna upphängdes bonader. Det var värda eller målade dukar med bilder ur bibeln eller folklivet i allmänhet.

Till middag på julafton fick man ärtvälling förutom det annu vanliga grejdoppet". Vid middagen fick också var och en sin "julhöj", som innehöll flera små brödkakor - en av varje slags bröd man bakat - kringlor och så överst en "julsprytta" eller "julzalk". Dessa kakor fingo ej upprättas förrän efter Tjugonde dag knut. Till den traditionella julmaten hörde också gröt och senare fisk. På julafton dukades julbordet. Där skulle under hela den närmaste veckan efter jul finnas Sverige kunnat fylla med rovel och så julöl i ett kunnat förtom ljusstaken med de kunnat fulglusen. Det var mycket

viktigt, att inte rolet lag slut på julbordet,
innan nyårsdagen var över. I så fall kommo
hushället att lida brist på mat under
det kommande året.

Julgran hade man ingen, men man ha-
de på sina håll i stället någon slags ljus-
krona, som var omkring en m. hög och stod
på golvet. Denna var svarvad och gjord målad
i flera färger och hade solvarnar för ljus, ett
ljus för varje månad på året. Dessa ljus tändes alltid
jelmorgnarna. Under julnatten skulle alltid brinna
ett ljus, och för att detta inte skulle kunna an-
tändas den på golvet utbehölls kralmen, placerades det
i ett kunnfat fyllt med vatten. Om detta ljus stök-
nade under natten, betydde det, att en av famili-
jens medlemmar skulle dö under det in-
stundande året.

Till julaftan, som börjades redan kl. 3 på morgonen, färdades man ofta till fots, lysande sig med blass, ett slags hädiga vedsticker, som brunno bra. Efter guds tjänsten fick man inte stanna på kyrkbacken för att prata med vänner och fränder, nej, då skulle man skynda sig hem. Den, som kom först hem, fick nämligen sin gröda först inbärgad året därpå.

Vid julen fick man inte tulla glömma djuren. Fåglaerna skulle ha sin "julank" och ladugårdens invånare skulle ha extra förplägning. Till dem gjordes i ordning "givar" redan dagen innan julaftan. När detta serverades dem på julboällen, uttalades samtidigt en del ramsor, som skulle göra, att djuren blev goda och lämnade god avkastning under året.

Tävelns den 1 jan 1935. Torgård Gustafsson.
Uppgifternas lärnade av Kristina Svensson, Tävelns. Född år 1851.